

1. ΕΠΙΛΥΣΗ ΕΛΛΗΝΟΤΟΥΡΚΙΚΩΝ : ΑΠΟΤΕΛΟΥΝ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑ ;

Μέσο: ΤΑ ΝΕΑ

Ημ. Έκδοσης: . . . 09/09/2024 Ημ. Αποδελτίωσης: . . . 09/09/2024

Σελίδα: 10

Innews ΑΕ - Αποδελτίωση Τύπου - <http://www.innews.gr>

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΟΝΕΙΡΟ

ΤΟΥ Π.Κ. ΙΩΑΚΕΙΜΙΔΗ

Επίλυση ελληνοτουρκικών: αποτελούν προτεραιότητα;

Η επίλυση των σκληρών ελληνοτουρκικών προβλημάτων (οριοθέτηση θαλασσιών ζωνών, κ.λπ.) προφανώς δεν συνιστούν κεντρική κυβερνητική προτεραιότητα για την επόμενη τριετία, μέχρι το 2027. Αυτό τουλάχιστον προκύπτει από τις τοποθετήσεις του Πρωθυπουργού (ομιλία, συνέντευξη) στη Θεσσαλονίκη. Οι δύο κεντρικές στοχεύσεις, όπως ρητά αναφέρθηκε, είναι η αύξηση των μισθών και η βελτίωση του ΕΣΥ. Η επίλυση των ελληνοτουρκικών πυρηνικών ζητημάτων ως ενδεχομένως τρίτη κεντρική στόχευση δεν μνημονεύτηκε καθόλου. Το μόνο που αναφέρθηκε ήταν ότι «ο πυρήνας του αναθεωρητισμού της Τουρκίας δεν έχει αλλάξει». Ενώ ελάχιστες μέρες πριν από τη συνάντηση με τον τούρκο πρόεδρο Ερντογάν στη Νέα Υόρκη η έμφαση δόθηκε σχεδόν ολοκληρωτικά στην ενίσχυση της στρατιωτικής ισχύος (αποτροπή). Τούτων δοθέντων, η τριετία (2024-2027) πολιτικής σταθερότητας (άνευ εκλογών) μπορεί ως παράθυρο ευκαιρίας να κλείσει ατελέσφορα, να πάει χαμένη με όλα τα μεγάλα προβλήματα άλυτα.

Από την άλλη μεριά, στην παραδοσιακή ομιλία του στη ΔΕΘ ο Πρωθυπουργός επισήμανε ότι «η Τουρκία παραμένει απρόβλεπτη». Μόνο που αυτή η φράση-κλειδί, αν και χρησιμοποιείται κατά κόρον στον επικοινωνιακό λόγο και όχι μόνο, ελάχιστη σχέση έχει με την πραγματικότητα. Καθώς η Τουρκία κάθε άλλο παρά «απρόβλεπτη» είναι. Είναι απεμπιστικά προβλέψιμη και σταθερή σε εξωτερική πολιτική, θέσεις, στόχους και συμπεριφορά της με τη θετική αλλά και αρνητική εκδοχή της.

Πρώτον, είναι προβλέψιμη και σταθερή ως προς τις θέσεις και επιδιώξεις της ειδικά απέναντι στην Ελλάδα είτε πρόκειται για θεμιτές στοχεύσεις ή για έκνομες, έωλες διεκδικήσεις. Και διευρύνει βέβαια τις θέσεις / επιδιώξεις της με το πέρασμα του χρόνου προς μία σταθερή κατεύθυνση. Από το 1973 όταν άρχισε η τρέχουσα φάση της ελληνοτουρκικής αντιπαράθεσης με ένα κατά βάση θέμα (την οριοθέτηση της υφαλοκρηπίδας) έχει διευρύνει τον κατάλογο των επίμαχων ζητημάτων στην αντιπαράθεση σε περίπου δώδεκα (εξαρτάται από την ταξινόμησή τους) χωρίς να εγκαταλείψει κανένα. Όλα παραμένουν σταθερά στην ατζέντα και με το πέρασμα του χρόνου προστίθενται νέα (γκρίζες ζώνες, αποστρατιωτικοποίηση νησιών / κυριαρχία, κ.ά.). Η σταθερότητα θέσεων / επιδιώξεων / διεκδικήσεων συνιστά δομικό χαρακτηριστικό της εξωτερικής πολιτικής της Τουρκίας απέναντι στην Ελλάδα.

Δεύτερον, η Τουρκία σταθερά και προβλέψιμα έχει καταστήσει σαφές ότι έχει τη βούληση και την αποφασιστικότητα να χρησιμοποιήσει τη στρατιωτική της ισχύ για να περιφρουρήσει τις θέσεις και τα συμφέροντά της, έστω κι αν βρίσκεται εκτός διεθνούς δικαίου, πεδίου. Χαρακτηριστική η θέσπιση του casus belli το 1995 από την τουρκική Εθνοσυνέλευση σε περίπτωση που η Ελλάδα επεκτείνει τα χωρικά της ύδατα στα 12 ν.μ. Αλλά και μια σειρά από άλλα ελεγχόμενα επεισόδια στο Αιγαίο από το 1976 μέχρι τον παρ' ολίγο πόλεμο στα Ιμια (1996) και την πολεμική ένταση το καλοκαίρι του 2020. Όπως σταθερή είναι επίσης η θέση της για την υπέρβαση της αντιπαράθεσης με την Ελλάδα μέσω πολιτικής διαπραγμάτευσης και με όλα τα θέματα / επιδιώξεις / αξιώσεις ως ενιαίο πακέτο στο τραπέζι. Αυτή είναι μια πάγια συστημική επιδίωξη Τουρκίας, πρόεδρου Ερντογάν (και όχι η πολεμική σύγκρουση με την Ελλάδα).

Τρίτον, η σταθερότητα και προβλεψιμότητα συμπληρώνεται όμως από την ευελιξία και προσαρμοστικότητα που διακρίνει επίσης την τουρκική εξωτερική πολιτική. Θα μπορούσε να υποστηριχθεί ότι η Τουρκία και ιδιαίτερα ο πρόεδρος Ερντογάν προχωρούν σε προσαρμογές πολιτικής διαβάζοντας σχετικά γρήγορα αν και ενίοτε επιπόλαια, τις αλλαγές στο εξωτερικό τους περιβάλλον. Μόνο που, όπως όλοι οι αυταρχικοί ηγέτες, λειτουργεί ενίοτε με παρωχημένα στερεότυπα ιστορικής, αυτοκρατορικής προέλευσης, κ.λπ.

Η Τουρκία του Ερντογάν είναι κατά βάση μια ορθολογική δύναμη στο μέγιστο μέρος της συμπεριφοράς της. Και οι ορθολογικές δυνάμεις δεν είναι τόσο απρόβλεπτες (J.J. Mearsheimer, S. Rosato, *How States Think, the rationality of foreign policy* 2024).

Ο Π.Κ. Ιωακείμης είναι ομότιμος καθηγητής του Πανεπιστημίου Αθηνών (ΕΚΠΑ), πρώην πρεσβευτής - συμβούλος του ΥΠΕΞ και μέλος της συμβουλευτικής επιτροπής του ΕΛΙΑΜΕΠ